

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.010.04.2021

Zarząd
Spółdzielni Socjalnej „Uciec Dysforii”
ul. Droga Leśna 60
64-600 Oborniki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/046 „Wsparcie udzielane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej podmiotom ekonomii społecznej i solidarnej”

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Jednostka Kontrolowana</i>	Spółdzielnia Socjalna „Uciec Dysforii” (dalej: „Spółdzielnia”) ul. Droga Leśna 60, 64-600 Oborniki
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Zarząd w składzie: Robert Lorczyk, Prezes Zarządu oraz Grażyna Stachowiak, Wiceprezes Zarządu ¹ .
<i>Zakres przedmiotowy kontroli</i>	1. Zgodność wykorzystywania przez podmioty ekonomii społecznej środków finansowych z warunkami określonymi w umowie z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej. 2. Trwałość efektów.
<i>Okres objęty kontrolą</i>	Lata 2018-2020, z wykorzystaniem danych i dokumentów z okresu wcześniejszego i późniejszego w zakresie związanym z przedmiotem kontroli.
<i>Podstawa prawna</i>	art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura NIK w Poznaniu
<i>Kontroler</i>	Izabela Chlebowska-Gąszczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/61/2021 z dnia 30 kwietnia 2021 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Spółdzielnia Socjalna wykorzystwała środki finansowe otrzymane w ramach projektu Wielkopolskie Centrum Ekonomii Solidarnej⁴ od Fundacji Pomocy Wzajemnej BARKA, pełniącej funkcję ośrodka wsparcia ekonomii społecznej (OWES). Środki dotacji, zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym, wydatkowano na zakup sprzętu niezbędnego do świadczenia oferowanych usług. Z kolei wsparcie pomostowe przeznaczono, zgodnie z katalogiem wydatków⁵, m.in. na składki ZUS, koszty eksploatacji pomieszczeń, koszty ubezpieczeń związanych z działalnością, koszty obsługi księgowej oraz napraw. Beneficjent zgodnie z postanowieniami

¹ Po zakończeniu czynności kontrolnych NIK w Spółdzielni, tj. od 5 lipca 2021 r. zarząd w składzie: Grażyna Stachowiak, Prezes Zarządu oraz Daria Bartkowiak, Wiceprezes Zarządu.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Projekt był realizowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

⁵ Katalog wydatków w ramach wsparcia pomostowego będący załącznikiem nr 19 do „Regulaminu udzielania dotacji na utworzenie nowego miejsca pracy w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych bądź podmiotach ekonomii społecznej, wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwo społeczne”.

Umowy 4/WCES/WF/2019 utworzył dziesięć nowych miejsc pracy. W ramach utworzonych miejsc, zawarto umowy o pracę na czas określony, który wynosił 18 miesięcy. W przypadkach zatrudnienia nowej osoby w miejsce odchodzącego pracownika, okres trwałości zatrudnienia na danym stanowisku pracy, po uwzględnieniu przerw w zatrudnieniu, również wynosił 18 miesięcy. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły składania rozliczeń w zakresie wsparcia pomostowego w terminach niezgodnych z postanowieniami umowy o udzielenie wsparcia finansowego oraz niewłaściwego ujęcia w księgach rachunkowych środków trwałych zakupionych w ramach dotacji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zgodność wykorzystywania przez podmioty ekonomii społecznej środków finansowych z warunkami określonymi w umowie z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES)

Opis stanu faktycznego

1.1. Spółdzielnia Socjalna „Uciec Dysforii” otrzymała od Fundacji Pomocy Wzajemnej BARKA (dalej: OWES lub Fundacja BARKA), w ramach projektu „Wielkopolskie Centrum Ekonomii Solidarnej”, dotację w wysokości 235 000 zł na tworzenie nowych miejsc pracy dla osób, o których mowa w „Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020⁷”, w istniejących przedsiębiorstwach społecznych.

Zgodnie z § 3 umowy o udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy⁸ oraz wnioskiem o udzielenie dotacji, Spółdzielnia zobowiązała się do utworzenia 10 nowych miejsc pracy dla osób wskazanych w Biznesplanie⁹, poprzez zatrudnienie ich na podstawie umowy o pracę na ½ etatu.

(dowód: akta kontroli str. 3-54)

Spółdzielnia zawarła również umowę na udzielenie wsparcia pomostowego (podstawowego i przedłużonego)¹⁰ w łącznej wysokości 146 070 zł.

(dowód: akta kontroli str. 55-59, 94-164)

1.2. Zgodnie z § 1 ust. 11 oraz § 7 ust. 3 umowy o udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy, Spółdzielnia zobowiązała się do zatrudnienia osób kwalifikujących się do objęcia wsparciem – na okres nie krótszy niż terminy trwałości wskazane w § 1 ust. 15 Regulaminu¹¹ (co najmniej 12 miesięcy od dnia utworzenia

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ w rozdziale 7 pkt 3, z uwzględnieniem pkt 4.

⁸ Umowa nr 4/WCES/WF/2019 z dnia 25.04.2019 r. pomiędzy Fundacją Pomocy wzajemnej BARKA, a Spółdzielnią Socjalną „Uciec Dysforii” oraz aneks nr 1 z 2 września 2019 r. i aneks nr 2 z 10 października 2019 r.

⁹ Osoby niepełnosprawne w rozumieniu przepisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573 t.j.) i osoby bezrobotne w rozumieniu przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2020 r., poz. 1409 t.j.).

¹⁰ Umowa nr 4/WCES/WP/2019 o udzielenie wsparcia pomostowego zawarta w dniu 25.04.2019 r. wraz z aneksami nr 1 do 6.

¹¹ Regulamin udzielania dotacji na utworzenie nowego miejsca pracy w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych bądź w podmiotach ekonomii społecznej, wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwo społeczne (dalej także: Regulamin).

miejsca pracy oraz 6 miesięcy od zakończenia wsparcia pomostowego – podstawowego lub przedłużonego – w formie finansowej). Natomiast, zgodnie z § 3 ust. 6 ww. umowy, Spółdzielnia zobowiązała się do utworzenia na podstawie umowy o pracę wszystkich miejsc pracy w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia umowy o dotację.

(dowód: akta kontroli str. 10-23, 165-209)

W ramach utworzonych 10 miejsc pracy, zawierane były umowy o pracę na czas określony, który wynosił 18 miesięcy. W przypadkach, w których następowały zmiany na stanowisku pracy, okres trwałości zatrudnienia na danym stanowisku pracy, po uwzględnieniu przerw w zatrudnieniu, wynosił również 18 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 358-382)

W ramach otrzymanego wsparcia finansowego, w czerwcu 2019 r., utworzono dwa miejsca pracy¹² oraz we wrześniu 2019 r. utworzono 8 miejsc pracy¹³.

Na utworzonych 7 miejscach pracy pracowały osoby wskazane w Biznesplanie z 3 kwietnia 2019 r. Pozostałe wskazane w nim trzy osoby, nie zostały zatrudnione, ponieważ, zgodnie z wyjaśnieniami Wiceprezesa Zarządu Spółdzielni, zmieniła się ich sytuacja życiowa i osoby te nie były zainteresowane zatrudnieniem w Spółdzielni.

(dowód: akta kontroli str. 382, 401-403)

Dwa miejsca pracy (z 10) zostały utworzone w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ww. umowy. Zgodnie z § 3 ust. 6 ww. umowy, Spółdzielnia zobowiązała się do utworzenia wszystkich miejsc pracy w ciągu trzech miesięcy od dnia zawarcia ww. umowy. Jednak, jak podała w wyjaśnieniach Wiceprezes Zarządu Spółdzielni, okres ten okazał się zbyt krótki na wyłonienie wykonawców, wykonanie adaptacji pomieszczeń i przeprowadzenie stosownych odbiorów ze strony organów dopuszczających obiekt (nadzór budowlany, odbiory Sanepidu i Państwowej Straży Pożarnej itp.).

(dowód: akta kontroli str. 401-403)

Spośród 10 utworzonych miejsc pracy, na 3 miejscach pracy dochodziło do zmian kadrowych, mianowicie:

– po upływie 54 dni od zatrudnienia, nastąpiło rozwiązanie umowy o pracę¹⁴ na podstawie porozumienia stron (art. 30 § 1 pkt. 1 Kodeksu pracy). Na miejsce zatrudnionego do 25 października 2019 r. pracownika, z dniem 9 stycznia 2020 r., zatrudniono osobę na to samo stanowisko (pracownik warsztatu montażowo - wytwórczego). W związku z powyższym w dniu 9 stycznia 2020 r. zawarto aneks nr 2 do umowy o udzielenie wsparcia pomostowego uwzględniający ww. zmianę.

– po upływie 13 miesięcy od zatrudnienia, nastąpiło rozwiązanie umowy o pracę, a na miejsce zatrudnionego do 30 września 2020 r. pracownika, z dniem 1 października 2020 r., przyjęta została osoba na to samo stanowisko (asystent / opiekun osoby niepełnosprawnej). Zmiany te uwzględniono w aneksie nr 6 do umowy o udzielenie wsparcia pomostowego.

– po upływie ponad 4 miesięcy od zatrudnienia, nastąpiła również zmiana na stanowisku asystent / opiekun osoby niepełnosprawnej. Zatrudnienie nastąpiło 5 lutego 2020 r. na inne stanowisko (pracownik warsztatu montażowo –

¹² Umowy o pracę zawarte zostały 1 i 4 czerwca 2019 r.

¹³ Sześć umów o pracę zawarto 1 września 2019 r., natomiast dwie umowy – 16 września 2019 r.

¹⁴ Umowa o pracę zawarta została na okres od 1 września 2019 r. do 28 lutego 2021 r., jednak z dniem 25 października 2019 r. została rozwiązana.

wytwórczego)¹⁵, uzgodnione i wskazane w aneksie nr 3 z dnia 5 lutego 2020 r. umowy o udzielenie wsparcia pomostowego.

(dowód: akta kontroli str. 358-382, 382)

Na pozostałych 7 miejscach pracy nie dochodziło do zmian, tj.: na utworzonych w czerwcu 2019 r. dwóch miejscach pracy oraz na utworzonych we wrześniu 2019 r. pięciu miejscach pracy (w ramach 8 wówczas utworzonych). Po tym czasie z trzema osobami zawarte zostały umowy wolontariackie na czas nieokreślony (również w zakresie warsztatu montażowo-wytwórczego) oraz z jedną osobą zawarto kolejną umowę o pracę na innym stanowisku pracy (pracownik biurowy, wcześniej pracujący jako asystent/ opiekun osoby niepełnosprawnej).

(dowód: akta kontroli str. 358-382, 382)

1.3. W związku z zawartą w dniu 25 kwietnia 2019 r. umową nr 4/WCES/WF/2019 o udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy, środki w wysokości 235 000 zł wypłacone zostały na wskazany w umowie rachunek bankowy Spółdzielni, w dwóch transzach: w wysokości 47 000 zł¹⁶ - po podpisaniu umowy i wniesieniu zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy oraz 188 000 zł¹⁷ - po rozliczeniu otrzymanej I transzy, zatwierdzeniu „Rozliczenia kosztów inwestycji w formie oświadczenia wraz z zestawieniem poniesionych wydatków (załącznik nr 13 do Regulaminu) oraz pozytywnym wynikiem kontroli.

(dowód: akta kontroli: 10-23, 219-220)

Z kolei, w związku z umową z dnia 25 kwietnia 2019 nr 4/WCES/WP/2019 zmienioną aneksami nr 1 do 6, o udzielenie wsparcia pomostowego, (podstawowego i przedłużonego), środki w łącznej wysokości 146 070 zł przekazane zostały na wskazany w umowie rachunek bankowy Spółdzielni, w ratach w wysokości: 16 000 zł, 28 000 zł, 16 000 zł, 21 000 zł, 49 690 zł oraz 15 380 zł¹⁸. Przed wypłatą pierwszej transzy wsparcia pomostowego odbiorca wsparcia zobowiązany był udokumentować powstanie obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz pracy dotyczący pracowników, na rzecz których zostało przyznane wsparcie oraz zrealizować wszystkie obowiązki związane z utworzeniem nowego miejsca pracy i uruchomieniem działalności wskazanej w Biznesplanie. Podstawą wypłaty pozostałych transz wsparcia podstawowego było przedłożenie oświadczenia wraz z zestawieniem wydatków (które zgodnie z umową miały być przedkładane najpóźniej do 20-go każdego miesiąca, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”) wg załącznika nr 18 do Regulaminu, przedłożenie potwierdzenia opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz zaliczki na podatek dochodowy oraz wypłaty wynagrodzenia, a także kopii faktur i innych dokumentów źródłowych¹⁹. Wypłata przedłużonego wsparcia pomostowego miała następować natomiast w formie zaliczki w 6 miesięcznych ratach (trzy raty po 21 000 zł i trzy raty po 7 690 zł). Przy wsparciu przedłużonym, podobnie jak przy podstawowym, podstawą wypłaty transz było wcześniejsze przedłożenie rozliczenia.

(dowód: akta kontroli: 94-103, 155-159, 221-226)

¹⁵ Spółdzielnia złożyła do OWES pismo w tym zakresie, z prośbą o zmianę stanowiska pracy, która została uwzględniona w aneksie nr 3 z dnia 5 lutego 2020 umowy o udzielenie wsparcia pomostowego.

¹⁶ Kwota ta wpłynęła na rachunek bankowy Spółdzielni Socjalnej w dniu 26.04.2019 r.

¹⁷ Kwota ta wpłynęła na rachunek bankowy Spółdzielni Socjalnej w dniu 19.06.2019 r.

¹⁸ Środki wpłynęły w ratach w wysokości 16 000 zł (wpływ na rachunek bankowy Spółdzielni Socjalnej w dniu 11.10.2019 r.), 28 000 zł (05.12.2019 r.), 16 000 zł (17.03.2020 r.), 21 000 zł (29.05.2020 r.), 49 690 zł (05.08.2020 r.) oraz 15 380 zł (27.10.2020 r.)

¹⁹ Spółdzielnia przedkładała do OWES zestawienia oraz dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków, w tym m.in.: faktury, wyciągi bankowe, umowy o pracę, listy płac, listy obecności, dokumenty ZUS (w tym: ZUA, RCA, DRA, RSA).

Wsparcie pomostowe podstawowe udzielone zostało²⁰ na łączną kwotę 60 000 zł. Dwukrotnie wydłużony został okres wydatkowania (aneksem nr 1 i 4), który ostatecznie wynosił od 1.06.2019 r. do 30.04.2020 r. oraz trzy razy następowały zmiany w zakresie pracowników odbiorcy wsparcia (aneksem nr 1, 2, 3). Następnie (aneksem nr 5) udzielone zostało przedłużone wsparcie pomostowe od 1 maja 2020 r. do 31 października 2020 r. w wysokości 86 070 zł²¹.

(dowód: akta kontroli: 94-162)

1.4. Beneficjent, 1 lipca 2019 r. złożył do OWES wnioski o dokonanie zmiany w harmonogramie rzeczowo finansowym. W związku z uruchamianiem warsztatu montażowo-wytwórczego powstała potrzeba przesunięcia środków finansowych na zakup wyposażenia, które nie zostało ujęte we wniosku o dotację. Zrezygnowano m.in. z zakupu części sprzętu rehabilitacyjnego, w związku z ich nabyciem z innych źródeł oraz agregatu prądotwórczego, ze względu na konieczność kosztownej adaptacji układu zasilania elektrycznego w budynku. Zaplanowano natomiast zakup m.in. ploterowej grawerki laserowej, w celu stworzenia szerszej oferty reklamowo-gadżetowej, stębnówki jako uzupełnienie wyposażenia warsztatu krawieckiego, a także dodatkowych wkrętarek, metkownicy igłowej, tabletu oraz wyższej klasy sprzętu do rehabilitacji. Wniosek został zaakceptowany przez OWES 10 lipca 2019r.

(dowód: akta kontroli: 227-231)

Wydatki zostały poniesione zgodnie z udzielonym wsparciem, m.in. na: rozbudowę, na zakup samochodu, zakup aparatu do krioterapii, aparatu do magnetoterapii, wanny do masażu, basenu z podświetlanymi piłeczkami, umeblowania do sali rehabilitacyjnej, urządzenia do treningu – Sunball oraz „Magiczny dywan”. Zakupiono również m.in. pneumatyczną prasę do sublimacji i termotransferu, hafciarkę, overlock, maszynę do szycia a także laptopy i urządzenie wielofunkcyjne²².

(dowód: akta kontroli: 232-241)

Spółdzielnia Socjalna posiadała i wykorzystywała zakupiony w ramach przekazanych środków sprzęt i wyposażenie.

(dowód: akta kontroli: 297-308)

Z kolei, wsparcie pomostowe przeznaczono zgodnie z katalogiem wydatków w ramach wsparcia pomostowego w tym m.in. na składki ZUS, koszty eksploatacji pomieszczeń, koszty ubezpieczeń związanych z działalnością, koszty obsługi księgowej oraz napraw.

(dowód: akta kontroli: 242-277)

1.5. OWES w dniu 13 czerwca 2019 r. dokonał weryfikacji dokumentów rozliczeniowych wydatków I transzy na kwotę 46 988,77 zł, nie formułując uwag do złożonego rozliczenia. Następnie w dniu 17 czerwca 2019 r. w siedzibie Spółdzielni przeprowadzona została kontrola w zakresie prawidłowości wydatkowania środków dotacji, w której również nie sformułowano uwag. W raporcie z kontroli stwierdzono m.in., że zakupy dokonane zostały zgodnie z harmonogramem rzeczowo - finansowym, a skontrolowana dokumentacja była zgodna z przedłożonym rozliczeniem wsparcia finansowego.

(dowód: akta kontroli str. 278-291)

²⁰ Zgodnie z § 2 umowy z 25.04.2019 r. o udzielenie wsparcia pomostowego.

²¹ Ponadto aneksem nr 6 nastąpiła zmiana w zakresie pracowników odbiorcy wsparcia.

²² Na dowodach księgowych objętych kontrolą (97% ogółu dotyczących dotacji) umieszczony został, zgodnie z §4 pkt 13 regulaminu opis zawierający numer umowy o udzielenie dotacji, a nazwy wydatków odpowiadały nazwom wydatków wymienionych w zmienionym harmonogramie rzeczowo-finansowym będącym załącznikiem do umowy.

Ze względu na pandemię COVID-19, z dniem 12 marca 2020 r. zawieszono zostały przez OWES kontrole w przedsiębiorstwach społecznych, w ramach projektu „Wielkopolskie Centrum Ekonomii Solidarnej” RPWP.07.03.02-30-0004/18²³. Do dnia zakończenia kontroli NIK, ww. zarządzenie nie zostało odwołane.

(dowód: akta kontroli str. 292-293)

1.6. Spółdzielnia poddawała się czynnościom monitoringowym prowadzonym przez OWES w zakresie realizacji celów społecznych i celów ekonomicznych, na których realizację zostały udzielone środki finansowe. Zgodnie z wyjaśnieniami Wiceprezes Zarządu Spółdzielni, czynności te przeprowadzane były przez doradcę biznesowego podczas jego wizyt (najczęściej raz w miesiącu, nie rzadziej jednak niż raz na trzy miesiące) w siedzibie organizacji, a w okresie obostrzeń wynikających z pandemii COVID-19, podczas kontaktów telefonicznych. Spółdzielnia nie posiadała jednak dokumentów potwierdzających przeprowadzenie przez OWES tych czynności (ze strony Spółdzielni składany był jedynie podpis potwierdzający odbycie monitoringu na miejscu). Ponadto zatrudnieni z grupy wykluczenia otrzymali wsparcie coacha, trenera pracy, psychologa, w celu poprawy ich sytuacji społeczno-ekonomicznej.

(dowód: akta kontroli str. 212-218)

1.7. Czynności monitoringowe prowadzone przez OWES w zakresie płynności finansowej obejmowały bieżącą kontrolę terminowego regulowania wynagrodzeń i pochodnych od wynagrodzeń (składek ZUS i podatku), podatku VAT od zakupionych towarów i usług oraz kontrolę bilansu i rachunku zysków i strat.

(dowód: akta kontroli str. 212-218)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zgodnie z § 4 pkt 8 umowy o udzielenie wsparcia finansowego, podstawą wypłaty transz podstawowego wsparcia finansowego (z wyjątkiem pierwszej), były przedłożone oświadczenia wraz z zestawieniem wydatków wg załącznika nr 18 do Regulaminu, poświadczającego rozliczenie co najmniej 70% otrzymanej transzy; potwierdzenia opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz zaliczki na podatek dochodowy oraz wypłaty wynagrodzenia, a także kopie faktur i innych dokumentów źródłowych. Dokumenty te miały być przedkładane najpóźniej do 20 każdego miesiąca i stanowić podstawę wypłaty od drugiej do szóstej transzy. Spółdzielnia nie składała jednak w tym terminie ww. rozliczeń, a zamiast pięciu złożyła trzy skumulowane rozliczenia podstawowego wsparcia pomostowego (z dnia 18 listopada 2019 r., 16 marca 2020 r. oraz 4 maja 2020 r.).

(dowód: akta kontroli str. 94-103, 257-267)

Wiceprezes Zarządu Spółdzielni wyjaśniła, że ustnie ustalono, że rozliczenia będą przekazywane przez Spółdzielnię do OWES po okresie wydatkowania. Było to rozwiązanie dogodne dla stron i nie wpłynęło na płynność finansową.

(dowód: akta kontroli str. 294-296)

---

²³ W związku z zarządzeniem nr 01/03/2020 Przewodniczącego Zarządu Fundacji Pomocy Wzajemnej „Barka” z 12 marca 2020 r. kontrole zostały zawieszono od dnia 12 marca 2020 r. do odwołania. W dniu 12 marca Beneficjenci Osie Priorytetowych 6, 7 i 8 WRPO 2014+ otrzymali z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego pismo (nr DEFS-III-3.434.1.2020) w którym poinformowano, że w przypadku konieczności zawieszenia działań lub przesunięcia terminów części wsparcia dla uczestników projektów, Beneficjenci będą mieli możliwość wnioskowania o wydłużenie okresu realizacji projektu.

NIK wskazuje, że zgodnie z § 6 ww. umowy, wszelkie jej zmiany wymagają aneksu w formie pisemnej, a wszelka korespondencja związana z realizacją umowy, zgodnie z § 8 ust. 1, miała być prowadzona w formie pisemnej, w związku z tym wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie.

(dowód: akta kontroli str. 94-103)

2. W księgach rachunkowych Spółdzielni Socjalnej środki trwale zakupione w ramach dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy, pomimo tego, że zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 15 ustawy o rachunkowości²⁴ miały przewidywany okres ekonomicznej użyteczności dłuższy niż rok, były kompletne, zdatne do użytku i przeznaczone na potrzeby jednostki, zostały ujęte w koszty działalności, zamiast jako rzeczowe aktywa trwałe. Były to m.in. aparat do magnetoterapii, urządzenia do treningu, pneumatyczna prasa do sublimacji i termotransferu, ploterowa grawerka, hafciarka, overlock, maszyna do szycia.

(dowód: akta kontroli str. 239-240)

Wiceprezes Zarządu Spółdzielni wyjaśniła, że przez pomyłkę nie zostały one objęte ewidencją środków trwałych, zobowiązując się jednocześnie do dokonania korekty w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 294-296)

Ocena cząstkowa

Beneficjent wykorzystał przyznane środki finansowe w ramach wsparcia pomostowego oraz dotacji na utworzenie dziesięciu miejsc pracy. Środki z tytułu dotacji wydawkowano zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym na zakup sprzętu niezbędnego do świadczenia oferowanych przez Spółdzielnię usług. Z kolei wsparcie pomostowe przeznaczono zgodnie z katalogiem wydatków²⁵ m.in. na składki ZUS, koszty eksploatacji pomieszczeń, koszty ubezpieczeń związanych z działalnością, koszty obsługi księgowej oraz napraw. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły składania rozliczeń w zakresie wsparcia pomostowego w terminach niezgodnych z postanowieniami umowy o udzielenie wsparcia finansowego oraz niewłaściwego ujęcia w księgach rachunkowych środków trwałych zakupionych w ramach dotacji.

OBSZAR

2. Trwałość efektów uzyskanych dzięki wsparciu udzielonemu przez Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej

Opis stanu faktycznego

2.1. W ramach utworzonych 10 miejsc pracy, zawierane były umowy o pracę na czas określony, który wynosił 18 miesięcy (zarówno na stanowiskach opiekuna osoby niepełnosprawnej jak również pracownika warsztatu montażowo-wytwórczego). W przypadkach, w których następowały zmiany na stanowisku pracy (zatrudnienie nowej osoby w miejsce odchodzącego pracownika), okres trwałości zatrudnienia na danym stanowisku pracy, po uwzględnieniu tych zmian, a także przerw w zatrudnieniu lub okresu zwolnienia lekarskiego powyżej 33 dni, wynosił 18 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 341-398)

²⁴ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r., poz. 217 t.j.)

²⁵ Katalog wydatków w ramach wsparcia pomostowego będący załącznikiem nr 19 do „Regulaminu udzielania dotacji na utworzenie nowego miejsca pracy w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych bądź podmiotach ekonomii społecznej, wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwo społeczne”.

Plan marketingowy w Biznesplanie zakładał wykonywanie usług rehabilitacyjnych (stacjonarnych świadczonych w specjalnie wyposażonej sali rehabilitacyjnej oraz mobilnych usług rehabilitacyjnych świadczonych w miejscu zamieszkania) a także prac wykonywanych przez osoby niepełnosprawne lub długotrwale bezrobotne w powstałym warsztacie montażowo-wytwórczym.

(dowód: akta kontroli str. 462-516)

W wyniku oględzin stwierdzono, że Spółdzielnia posiadała i wykorzystywała zakupiony w ramach przekazanych środków sprzęt i wyposażenie. Osoby zatrudnione w Spółdzielni (a także wcześniej zatrudnione, lecz na dzień kontroli pracujące w ramach umowy wolontariackiej) realizowały m.in. zadania w warsztacie montażowo-wytwórczym lub prace biurowe w Spółdzielni.

(dowód: akta kontroli str. 297-308)

2.2. W ramach utworzonych w czerwcu 2019 r. dwóch miejsc pracy, zawarte zostały umowy o pracę od: 1 oraz 4 czerwca 2019 r. do (odpowiednio): 31.12.2020 r. oraz do 24.03.2021 r.

W ramach kolejnych ośmiu miejsc pracy, utworzonych we wrześniu 2019 r. zawarto sześć umów o pracę od 1 września 2019 r. oraz dwie umowy od 16 września 2019 r. Zawarte one zostały:

– od 1 września 2019 r. do 28 lutego 2021 r. (4 umowy, na stanowisko: pracownik warsztatu montażowo-wytwórczego). Po tym czasie, tj. od dnia 1 marca 2021 r., z trzema osobami zawarte zostały umowy wolontariackie na czas nieokreślony, również w ramach warsztatu montażowo-wytwórczego. Czwarta osoba, ze względu na stan zdrowia i sytuację rodzinną nie podjęła dalszej pracy.

(dowód: akta kontroli str. 341-398)

– od 1 września 2019 r. do 28 lutego 2021 r. (2 umowy), które jednak z dniem 25 października 2019 r. i 30 września 2020 r., tj. po upływie odpowiednio 54 dni oraz 13 miesięcy, zostały rozwiązane, zgodnie z § 7 ust 3 lit b, umowy o udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy, tj. z przyczyn leżących po stronie pracownika.

(dowód: akta kontroli str. 341-398)

Na miejsce zatrudnionego do 25 października 2019 r. pracownika, z dniem 9 stycznia 2020 r., tj. po 76 dniach, zatrudniono osobę na to samo stanowisko (pracownik warsztatu montażowo-wytwórczego).

Zgodnie z § 7 ust. 3 lit. d, umowy o udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy okres pomiędzy ustaniem zatrudnienia jednej osoby a zatrudnieniem kolejnej, co do zasady, nie powinien przekraczać 30 dni. Wiceprezes Zarządu Spółdzielni wyjaśniła, że okres ten był dłuższy niż 30 dni, ponieważ pojawił się problem ze znalezieniem chętnej osoby z grupy wykluczenia, która kwalifikowałaby się do pracy na tym stanowisku. W celu pozyskania pracownika, Spółdzielnia współpracowała z Powiatowym Urzędem Pracy, doradcami zawodowymi, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i lokalnymi organizacjami pozarządowymi skupiającymi wśród swoich członków osoby z niepełnosprawnością.

(dowód: akta kontroli str. 341-345, 368-375, 401-404)

Na miejsce zatrudnionego do 30 września 2020 r. pracownika, z dniem 1 października 2020 r., zatrudniono osobę na to samo stanowisko (asystent / opiekun osoby niepełnosprawnej), która pracowała w Spółdzielni do 30 kwietnia 2021 r.

– od 16 września 2019 r. do 31 marca 2021 r. (2 umowy). W pierwszym przypadku, po utrzymaniu stanowiska pracy (asystent/ opiekun osoby niepełnosprawnej) przez 18 miesięcy, pracownik zatrudniony został na innym stanowisku (pracownik biurowy). W drugim przypadku, 5 lutego 2020 r. nastąpiła zmiana na stanowisku pracy, a pracownik ten nadal pracował, na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK.

(dowód: akta kontroli str. 401-404)

2.3. Beneficjent spełniał cechy „przedsiębiorstwa społecznego” ponieważ działał w formie spółdzielni socjalnej. Uchwałą z 12 listopada 2015 r. założona została spółdzielnia socjalna, a założycielami było Stowarzyszenie „Ludzki Gest” oraz Fundacja „Na prostej drodze”. Z dniem 19 listopada 2015 r. Spółdzielnia Socjalna „Uciec Dysforii” wpisana została do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). W Spółdzielni od jej założenia nie zmienił się skład członków Spółdzielni (dwóch członków ww. osób prawnych), a także żaden pracownik nie złożył wniosku o członkostwo. W okresie objętym kontrolą Beneficjent nie zmieniał formy organizacyjno-prawnej, która skutkowałaby niespełnieniem definicji podmiotu ekonomii społecznej określonego w rozdziale 3 pkt. 21 „Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020”²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 413-461)

Zarząd Spółdzielni Socjalnej „Uciec Dysforii” w dniu 12 listopada 2018 r. podjął uchwałę w sprawie ograniczenia limitu wynagrodzeń, stanowiącą, że wszelkie wynagrodzenia są ograniczone limitami tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust 1 pkt 2 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁷.

(dowód: akta kontroli str. 554)

2.4. Zgodnie z § 7 ust. 3 umowy o udzielenie dotacji na utworzenie nowych miejsc pracy okres trwałości nowych miejsc pracy wynosi co najmniej 12 miesięcy, od dnia utworzenia miejsca pracy oraz 6 miesięcy od zakończenia wsparcia pomostowego w formie finansowej²⁸. Zgodnie natomiast z § 2 pkt 2 aneksu nr 5 do umowy nr 4/WCES/WP/2019 o udzielenie wsparcia pomostowego, przedłużone wsparcie pomostowe udzielone zostało przez okres kolejnych 6 miesięcy od dnia utworzenia nowych miejsc pracy dla osób wskazanych we wniosku o udzielenie przedłużonego wsparcia pomostowego i służyło pokrywaniu wydatków w okresie od 1 maja 2020 r. do 31 października 2020 r. Ostatnia transza wsparcia przedłużonego wypłacona została przez OWES w wysokości 15 380 zł w dniu 27 października 2020 r.

(dowód: akta kontroli str. 10-23, 155-159, 226)

W ramach utworzonych 10 miejsc pracy, zawarte zostały przez Spółdzielnię Socjalną umowy o pracę na czas określony, który wynosił 18 miesięcy. W przypadkach, w których następowały zmiany na stanowisku pracy, okres

²⁶ Zgodnie z Rozdziałem 3 pkt 21 „Wytucznych (...)” - v4, obowiązująca od 09.01.2018 r. do 30.07.2019 r., Podmiot Ekonomii Społecznej (PES) to m.in. PS, w tym spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych. Zgodnie z Rozdziałem 3 pkt 21 „Wytucznych (...)” – v5, obowiązująca od 31.07.2019 r. – PES – to m.in. spółdzielnia socjalna o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych.

²⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.

²⁸ Regulamin (§1 pkt. 15) określając pojęcie „trwałość miejsc pracy” wskazuje, że okres trwałości nowych miejsc pracy wynosi co najmniej 12 miesięcy od dnia utworzenia miejsca oraz 6 miesięcy od zakończenia wsparcia pomostowego (podstawowego lub przedłużonego) w formie finansowej.

trwałości zatrudnienia na danym stanowisku pracy, także po uwzględnieniu przerw w zatrudnieniu, wynosił również 18 miesięcy.

(dowód: akta kontroli str. 341-398)

Spółdzielnia podjęła działania w celu potwierdzenia terminów związanych z trwałością miejsc pracy, kierując pytanie w tym zakresie do Fundacji Pomocy Wzajemnej BARKA (OWES). Z korespondencji z 25 lutego 2021 r., przesłanej drogą mailową przez Fundację BARKA wynikało, że przekazana została Spółdzielni Socjalnej informacja w zakresie terminów, w których zachowana będzie, lub już została zachowana, trwałość miejsc pracy. Do informacji tej kontrolowana jednostka się zastosowała²⁹.

(dowód: akta kontroli str. 523-524)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Beneficjent zgodnie z postanowieniami Umowy 4/WCES/WF/2019 utworzył 10 nowych miejsc pracy. W ramach utworzonych miejsc pracy, zawierane były umowy o pracę na czas określony, który wynosił 18 miesięcy. W przypadkach zatrudnienia nowej osoby w miejsce odchodzącego pracownika, okres trwałości zatrudnienia na danym stanowisku pracy, po uwzględnieniu przerw w zatrudnieniu, również wynosił 18 miesięcy. Spółdzielnia posiadała i wykorzystywała zakupiony w ramach przekazanych środków sprzęt i wyposażenie.

V. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, mając na uwadze stan zaawansowania kontrolowanego zadania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o dokonanie korekty w księgach rachunkowych w zakresie zakupionych w ramach dotacji środków trwałych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK o
sposobie
wykorzystania uwag i
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁹ Zgodnie z § 11 ust. 10 Regulaminu udzielania dotacji na utworzenie nowego miejsca pracy w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych bądź w podmiotach ekonomii społecznej, wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwo społeczne: „W zakresie wątpliwości interpretacyjnych dotyczących niniejszego Regulaminu – ostateczną decyzję podejmuje Realizator”.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 27 sierpnia 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler:
Izabela Chlebowska-Gąszczyk
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor:
z up. p.o. Wicedyrektor
Tomasz Nowiński

.....
Podpis

.....
Podpis